

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΚΡΙΤΙΚΗΣ & ΤΕΧΝΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΝΙΚΟΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β' ΤΕΥΧΟΣ 13— ΙΟΥΝΙΟΣ 1938

ΠΡΟΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ἐπειτα ἀπὸ τὰ ἀπροσδόκητα ἀποτελέσματα τοῦ φιλολογικοῦ διαγωνισμοῦ «Τὸ Ξεκίνημα», ἐπειδὴ εἶχε τὴ γνώμην ὅτι τὰ δύο ποιήματα «Νύχτα ἀνάστασης» καὶ «Δίχως τίτλο» π' ἔστειλε ὁ κ. Σπύρος Γκοῦδός, στὸ φιλολογικὸ διαγωνισμὸ, ὅπως καὶ τὸ «Σεοπαντίνα» τοῦ ἴδιου π' ἄλλος εἶχε στείλει, ἦταν ἀνώτερα κι' ἀπ' αὐτὸ τὸ «Ήδισις» τοῦ κ. Χ. Γουδέτη ποὺ πῆρε τὸ πρῶτο βραβεῖο, θέλησε νὰ ἔχει καὶ τὴ σχετικὴ γνώμην τῶν πρὸ ἀντιπροσωπευτικῶν ὀνομάτων τῆς Ἑλληνικῆς διανοῆσης.

Ἐπειδὴ ὅμως, τόσο τὸ «Νύχτα ἀνάστασης», ὅσο καὶ τὸ «Σεοπαντίνα» ἦταν ὀβριὰ μεγάλα καὶ παρουσίαζαν δυσκολίες (στὴν ταχυδρ. ἀποστολὴ, στὸ τυπογραφεῖο κ. λ. π.) παράλληλα δὲ εἶναι κι' ἀρκετὰ γνωστὰ στὴν Ζάκυνθο κι' ἐκτιμημένα, ἐπροτιμήσαμε νὰ στείλουμε γιὰ σύγκρισιν πρὸς τὸ ποὺ βραβεύτηκε πρῶτο, τὸ ποιηματάκι π' ἔχει τίτλο: Δίχως τίτλο» ἐπειδὴ εἶναι μικρὸ, ἀνέκδοτο κι' ἀκόμα γιὰ αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον πανηγυρικὸν . . . ἀπορριμμένο ἀπ' τὴν ἐπιτροπὴ μὲ τὸ χαρακτηρισμὸ τοῦ ἄτεχνου, τοῦ ἀσήμαντου, τοῦ γεμάτου χαλαυδίας κ. λ. π.

Σήμερον δὲ, βρισκόμαστε στὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ παραθέσουμε τὴς γνώμης τῶν ἐπιφανέστερων λογοτεχνῶν τῆς Ἑλλάδος, ποὺ ὅλες δικαιῶνουν ἀπόλυτα τὴν κρίσιν μας κι' ἔτσι ν' ἀποκαταστήσουμε τὸν κ. Σ. Γκοῦδο. ποῦ πραγματικὰ ἀδικήθηκε

Παράλληλῃ θάταν ἂν δὲν ἐκφράζαμε καὶ ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτὴν, τὴς ἄπειρος εὐχαριστίες μας πρὸς τοὺς ἐκλεκτοὺς λογοτέχνες, ποὺ τόσο πρόθυμα εἶχαν τὴν εὐγενικὰ κα-

λωδύνη νὰ μᾶς ἀπαντήσουν ὅτην ἐρωτησὴ μας.

Ἐπίσης ἐκφράζουμε τὰ συγχαρητήριά μας καὶ πρὸς τὸν κ. Χ. Γουδέτη π' ἔγραψε ἕνα πραγματικὰ ὡραῖο ποίημα (δὲν κρύβουμε: ἀνώτερο ἀπὸ κάθε προσδοκία μας) ποὺ τὸν δείχνει ὡς ἕνα γεννημένο Ποιητὴ.

«ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ»

Σημ. Δημοσιεύοντας τις γνώμες ἀκλουθήσαμε τὴν ἀλφαβητική σειρά τῶν ἐπωνύμων. Ἐπίσης προσθέσαμε καὶ μερικές ἐπεξηγήσεις—τίτλους— στὰ ὀνόματα, τῶν κ. κ. λογοτεχνῶν, χωρὶς βέβαια νὰ τοὺς γράφουν αὐτοὶ καὶ δίχως τὴν ἄδεια τους. Αὐτὸ ὅμως ἔγινε γιὰ ὄσους κατὰ τύχη δὲν γνωρίζουν τὰ ὀνόματα αὐτὰ, ἂν κι' εἶναι τόσο μεγάλα, ποὺ ἀσφαλῶς ὅλοι θὰ τὰ ξέρουν.

ΠΙΣΤΙΣ (1)

Μ' ἀρέσει νὰ πιστεύω πὼς μὲς τ' ἄπειρο
πού τόσοι κόσμοι φεύγουν καὶ γυρίζουν
καὶ θάλασσες πού μὲ στεριὰς παλεύουνε,
ἥλιος, φεγγάρι, ἀστέρια πού σκορπίζουν
τὸ φῶς τους—σὰν ἡ νύχτα μὲ τ' ὀλόμαυρα
τὰ κρέπια τῆς τῆ γῆ τῆνε σκεπάζει—
πὼς εἶναι κάποια δύναμις π' ἀκούραστα
τὴν ὅλη τούτη κίνηση προστάζει.

Μ' ἀρέσει νὰ πιστεύω πὼς μὲς τ' ἄπειρο—
πού στ' ἄμετρα του τὰ ὕψη καὶ τὰ πλάτη
ἀνείπωτη ἀρμονία θωροῦν τὰ μάτια μου—
πὼς εἶναι κάποια δύναμη γιομάτη

ἀπὸ στοργὴ κι' ἀπὸ μὲ ἀγάπη ἀστεῖρευτη
γιὰ τὰ πουλιὰ π' ὀλόχαρα πετᾶνε,
γιὰ τ' ἄνθια πού μεθοῦνε μὲ τὰ μῦρα τους,
γι' ὑπαρξες τόσες, π' ἔρχονται καὶ πάνε

Μ' ἀρέσει νὰ πιστεύω σὲ μιὰ δύναμη
ἀθάνατη κι' ἀνώτερη ἀφ' τῆ φύση.

Μ' ἀρέσει νὰ πιστεύω πὼς ἡ ζῆση μου
στοῦ τάφου τὸ σκοτάδι δὲν θὰ σβύση.

ΧΑΡΑΛ. ΓΟΥΣΕΤΗΣ

1) Τὸ ποίημα αὐτὸ πῆρε τὸ πρῶτο βραβεῖο τοῦ φιλολογικοῦ διαγωνισμοῦ.

ΔΙΧΩΣ ΤΙΤΛΟ 1)

Πάντα γυρμένη στὸ παράθυρο
μὲ τὴ βαθειὰ, σὲ βλέπω, λύπη
(Γιὰ μιὰ στοργὴ π' ὅλοι σ' ἀρνήθηκαν,
γιὰ μιὰν ἀγάπη πού σοῦ λείπει!)

Σὰ νὰ κυττᾶς στὰ χάη τ' ὀρίζοντα
καράβια π' ἔρχονται καὶ πάνε
ὄλο χαρὲς γεμάτα κι' ὄνειρα
μὰ π' ἀνοιχτὰ πάντα περνᾶνε!

Καὶ λέω, ὦ νὰ μπόρεια καὶ γὰ σοῦ ἔφερνα
χλωμὴ (ὅπως γέρνεις μὲ τὴ λύπη)
μ' ἕνα φιλί μου ὄλο τὸν ἔρωτα
καὶ τὴ στοργὴ ὅλη πού σοῦ λείπει!

Μ' ὡς σὲ θωρῶ ἔτσι κι' εἶμαι ἀδύναμος
τὴν εὐτυχία γιὰ νὰ σοῦ δώσω,
λέω, τῆς ψυχῆς μου θᾶσαι τ' ὄραμα
πού δὲν μπορῶ νὰ τὴν σιμῶσω....

ΣΠΥΡΟΣ ΓΚΟΥΣΚΟΣ

ΜΕΡΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ:

«ΠΙΣΤΙΣ» ΚΑΙ «ΔΙΧΩΣ ΤΙΤΛΟ».

Ἀπὸ τὸ «Πίστις» καὶ τὸ «Δίχως τίτλο» προτιμῶ τὸ δεύτερον. Ὡς ἔργον τέχνης, εἶναι πλησιέστερα πρὸς τὴν μεγάλην ἀπαίτησιν τῆς Τέχνης, τὴν *πλαστικὴν*. Ἡ πλαστικὴ ὅμως τῆς εἰκόνας περιβάλλεται ἀπὸ τὸς μουςικὴν ἀτμόσφαιραν, ὡστε νὰ πληροῦται καὶ ἡ δευτέρα, φαινομενικῶς ἀντίθετη, ἀπαίτησις τῆς νεωτέρας ἰδίως τέχνης, ἡ *μουσικὴ*.

Ἀπὸ τὸ τρίτον τετράστιχον ἀρχίζει τὸ δεύτερον ἡμῖον τοῦ ποιήματος. Ἐσωτερικὴ ἀντίδρασις πολὺ φυσικὴ πρὸς τὸ θέαμα: ἡ γεναιοφροσύνη ἀνάμεικτη μὲ τὸν ἔρωτα.

Εἰς τὸ τέταρτον τετράστιχον ἐπέρχεται μετάπτωσις τῆς ἐν-

1) Τὸ ποίημα αὐτὸ ἀπορρίφθηκε πανηγυρικὰ ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ.

νοίας αὐτῆς. Αὐτὸ βλέπω—καὶ δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην τοῦ κ. Παράσχου ὅτι τοῦτο διαφέρει ἀπὸ τὰ προηγούμενα ὡς παρεισάγον νοητικὰ στοιχεῖα ἀνομοιογενῆ μὲ ὅλα τὰ προηγούμενα.

Νομίζω λοιπὸν ὅτι ποῖημα πὸν περιέχει τόσα πράγματα εἰς ὀλίγους στίχους πρέπει νὰ τεθῆ ἀνώτερον ἀπὸ τὸ ἄλλο 1), πού δὲν εἶναι παρὰ ἀνάπτυξις μιᾶς καὶ μόνης ἐννοίας.

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Ποιητῆς - Κριτικὸς

(Τακτικὸς κριτικὸς τοῦ περιοδικοῦ:

«Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία»)

Ζητήθηκε ἡ γνώμη μου γιὰ τὰ δύο ποιήματα: «Δίχως τίτλο» καὶ «Πίστις». Ἀπὸ τὰ δύο προτίμησα τὸ «Δίχως τίτλο» γιατί βρῆκα σ' αὐτὸ μιὰ **θαθεῖα λυρική διάθεση καὶ δύναμιν ὑποβλητική**, πὸν πολλὰ ὑπόσχεται γιὰ τὸν ποιητῆ του.

ΓΕΩΡ. ΔΕΛΗΣ

(Ποιητῆς)

Α' Βραβεῖο Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Φίλε κ. Γρυπάρη.

Ἔχω τὴ γνώμη πὸς καὶ τὰ δύο ποιήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ διαλέξω τὸ πιὸ καλὸ, εἶναι τοῦ ἴδιου ποιητῆ. Ἄν δὲν εἶναι, φυσικὰ δὲν φταίω ἐγὼ, ἀλλὰ ἡ τυποποίηση τοῦ εἴδους τῆς ποίησης αὐτῆς, μιὰ τυποποίηση πὸν δὲ μᾶς ἀφήνει νὰ διακρίνουμε πουθενὰ προσωπικὸ ὕφος. Ὅλοι γράφουν μὲ τὸν ἰδιοτρόπο τὰ ἴδια πράγματα.

Φυσικὰ ἀπὸ τὸν πρόλογο αὐτὸ δὲν πιστεύω νὰ ἔχη σημασία ποιὸ ποῖημα εἶναι τὸ πιὸ καλὸ. Μολταῦτα τὸ «Δίχως τίτλο» μοῦ φαίνεται πιὸ ἄρτιο καὶ πιὸ οὐσιαστικόν.

Σᾶς παρακαλῶ νὰ πιστέψετε στὴν καλὴ πίστι καὶ τὴν εὐλικρίνεια τῆς γνώμης μου.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ

Ποιητῆς—Κριτικὸς

Δ)τῆς τοῦ περιοδ. «Τὰ Νέα Γράμματα».

1) Ἡ ὑπογράμμιση, ὅπως καὶ ὅλες οἱ ἐπόμενες, εἶναι δική μας

Φίλε κ. Γρυπάρη

Μοῦ ζητᾶτε νὰ σᾶς πῶ τὴ γνώμη μου γιὰ δύο διαφορετικὰ ποιήματα πὸν μοῦ στείλατε μὲ δίχως ὑπογραφή καὶ μὲ τοὺς τίτλους: «Πίστις» καὶ «Δίχως τίτλο».

Φυσικὰ μιὰ γνώμη τέτοια, ὅπως τὴν ζητᾶτε, ἐπιγραμματικὴ καὶ σύντομη, δὲν μπορεῖ νὰ ξεφύγῃ ἐντελῶς ἀπὸ τῆς ὑποκειμενικῆς προτίμησής τὰ μειονεκτήματα. Ἐξ ἄλλου εἶναι σχεδὸν ἀδύνατο νὰ γίνῃ μιὰ σωστὴ καὶ δίκαιη ποιητικὴ σύγκριση, ἀνάμεσα σὲ δύο ποιήματα διαφορετικῆς ἐμπνεύσεως καὶ τεχνοτροπίας. Ὅπως κι' ἂν εἶναι ἡ ἀξία πὸν θὰ μπορούσε νὰ καταλογίσῃ κανεὶς στὸ καθένα ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ ποιήματα, θὰ ἦταν ὅπως ὅποτε, σχετικὴ. Ἀλλὰ ἀφοῦ ἐπιμένετε νὰ σᾶς δώσω ἀπαραίτητα τὴ γνώμη μου δὲν διστάζω νὰ σᾶς τὴν γράψω. Ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ ποιήματα προτίμησά τὸ «Δίχως τίτλο» πὸν φαίνεται ὅτι τὸ πιὸ δυναμικὸν καὶ τὸ πιὸ ἀληθινόν. Τὸ λυρικὸ στοιχεῖο ἐκεῖ εἶναι ἀγνώτερο ἔτσι πὸν νὰ δημιουργεῖται μιὰ κάποια ἀτμόσφαιρα.

Ἡ «Πίστις» εἶναι ἓνα ἀπλοῖκὸ τραγουδάκι, πὸν θυμίζει χρηστομάθεια καὶ παιδικὰ ἀναγνώσματα. Ἡ ποιητικὴ οὐσία λείπει ἐντελῶς ἀπ' αὐτὸ τὸ τραγοῦδι πὸν εἶναι γεμάτο τεχνικὰ καὶ ἐκφραστικὰ λάθη.

Αὐτὴ φίλε κ. Γρυπάρη εἶναι ἡ πρόχειρα διατυπωμένη γνώμη μου γιὰ τὰ δύο τραγοῦδια πὸν μοῦ ἐστείλατε καὶ τῆς ὁποίας μπορεῖτε ἐλεύθερα νὰ κάμετε ὅποιαδήποτε χρῆση θέλετε.

Μὲ φιλικὸς χαιρετισμοὺς

Γ. Μ. ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΗΣ

(Ποιητῆς—Κριτικὸς

τακτικὸς κριτικὸς τοῦ περιοδικοῦ

«Νεοελληνικὰ Γράμματα»)

Φίλε κ. Γρυπάρη.

Ἔλαβα τὰ δύο ἀνυπόγραφα ποιήματα πὸν μοῦ στείλατε γιὰ νὰ σᾶς πῶ τὴ γνώμη μου, καὶ μολονότι δὲν εἶμαι κριτικὸς, σᾶς γράφω εὐχαρίστως λίγα λόγια, γιὰ νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν προσωπικὴ μου ἐντύπωση ἀπ' αὐτὰ.

Λοιπὸν, τὸ ἓνα, μὲ τὸν τίτλο «Πίστις» ἔχει θέμα πὸν τὸ ἀγαπῶ ἰδιαίτερος—τὴν αἰώνια τάση τῆς ἀνθρώπινης ψυ-

χῆς πρὸς τὸ Θεῖο, τὴν ἀνάγκη τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς πίστεως. Ἀλλὰ τὰ θέματα αὐτὰ ἔχουν μεγάλες ἀπαιτήσεις· δὲν ἀρκοῦνται σὲ μιὰ λογικὴ παράταξη σκέψεων, πού ὄσο σωστὴ κι' ἂν εἶναι, δὲν ἀποκαλύπτουν τὸ βάθος τῆς ψυχῆς. Χρειάζονται ξεχωριστὸν παλμό, μιὰν ἰδιαίτερη πνοὴ ἀνατάσεως, πάθος κι' ἀγωνία ψυχικὴ. Κι' αὐτὰ, μ' ὅλη τὴν καλὴ καὶ συμπαθητικὴ διάθεση τοῦ ποιήματος, δὲν τὰ βρίσκω μέσα στοὺς στίχους του. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν συγκινεῖ. Ἀντιθέτως τὸ ἄλλο, πού ἐπιγράφεται Ἰσμενὰ «Δίχως τίτλο», συγκινεῖ βαθειά. Ἐπομένως εἶναι ἓνα ἀληθινὸ ποίημα. Μὲ μέσα ἀπλὰ κι' εὐγενεζὰ, μὲ εἰκόνες λιτὲς καὶ φυσικὲς, χωρὶς θόρυβο καὶ κραυγὲς, δίνει ὅλο τὸν σπαραγγιὸ τῆς ἀνικανοποίητης ἀνθρώπινης ψυχῆς σὲ τέτοιο βάθος καὶ πλάτος, πού γίνεται σύμβολο. Εἶναι ἓνα ἀληθινὸ ποίημα.

Μὲ φιλία κι' ἐκτίμηση
ΜΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

(Συγγραφέας)

Δ)τῆς τοῦ περιοδικοῦ: «Πνευματικὴ Ζωή.»)

Δὲν βρίσκω καὶ πολὺ μεγάλη διαφορὰ ἀπὸ τὸ «Πίστις» ὡς τὸ «Χωρὶς τίτλο». Πάντως ὅμως ἐγὼ προτιμῶ τὸ δευτέρου.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Προτιμῶ τὸ «Δίχως τίτλο» γιὰ τὴν μουσικὴν του ὑποβολή. Θὰ τὸ προτιμοῦσα περισσότερο δίχως τὸ τελευταῖο τετράστιχο πού προσδιορίζοντας νοητικὰ τὸ ποίημα, ἀδυνατίζει τὴν μουσικὴν ὑποβολήν του. Τὸ Πίστις ἔχει ἐνότητα, ἀλλὰ ἐκεῖ τὸ θρησκευτικὸ αἰσθημα μολονότι γνήσιο φαίνεται ὡστόσο νοσκρατημένο.

ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Ποιητῆς — Κριτικὸς
Τακτικὸς κριτικὸς τοῦ περιοδικοῦ:
«Νέα Ἑστία»

Ἀγαπητέ μου κ. Γρυπάρη

Ἐλαβα ἓνα γράμμα σου μὲ δυὸ ἀνυπόγραφα ποιήματα.

καὶ τὴν παράκληση νὰ σᾶς γράψω ποιὸ ἀπὸ τὰ δυὸ προτιμῶ.

Δὲν ξέρω γιὰτὶ χρειάζεσαι τούτη μου τὴ γνώμη, ὅμως μιὰ καὶ μοῦ τὴ ζητᾶς σοῦ τὴ γράφω μὲ δυὸ λόγια.

Τὸ ποίημα «Πίστις» δίχως καὶ νὰ ἔχει κανένα τεχνικὸ ψεγάδι εἶναι ἀπὸ τὰ δυὸ πού μοῦ ἔστειλες ἀσφαλῶς τὸ λιγότερο σημαντικόν.

Πρόκειται περισσότερο γιὰ ἓνα «στιχοῦργημα» συμπαθητικὰ φτιασμένο καὶ μὲ ἠθικοπλαστικὸ συμπέρασμα, παρὰ γιὰ «ποίημα» καὶ μάλιστα λυρικό. Ἐκεῖνο ἀκριβῶς πού τοῦ λείπει εἶναι ἡ «λυρικὴ φράσι».

Δὲν μπορῶ νὰ πῶ τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὸ «Δίχως Τίτλο». Τὸ ποιηματάκι αὐτὸ κλείνει μέσα στὰ δυὸ πρῶτα, τουλάχιστο, τετράστιχα, μιὰ «θερμότητα» καὶ μιὰ «καλωσύνη» πού ἀποδίδεται ὁραστικὰ καὶ μελωδικὰ περίφημα.

Ὅποιος καὶ νὰ εἶναι αὐτὸς πού τὸ ἔγραψε εἶναι ΠΟΙΗΤΗΣ, ἐνῶ τὸ ἴδιο δὲν μπορῶ νὰ πῶ καὶ γιὰ τὸν στιχοῦργὸ τῆς «Πίστεως»

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΡΩΜΑΣ

Ποιητῆς

Συγγραφέας Β. Θεάτρου.

Φίλε κ. Γρυπάρη

Ἐλαβα τὸ γράμμα σας κι' ἐδιάβασα τὰ δυὸ ποιηματά σας.* Καλῆτερο μοῦ φαίνεται τὸ «Δίχως Τίτλο» καὶ κατόπι ἔρχεται ἡ «Πίστις» πού μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀνώτερο ἂν ξαναδουλεφτεῖ καὶ συντομεφτεῖ κάπως.

Μὲ τό νὰ εἶμαι τόσο εἰλικρινῆς δείχνω σὲ σᾶς τὴν ἐκτίμησή μου.

Πρόθυμος φίλος—
ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ
Ποιητῆς

Φίλε κ. Γρυπάρη

Μοῦ ζητᾶτε τὴν γνώμη μου γιὰ τὰ δυὸ ἐσώκλειστα δίχως ὑπογραφή ἢ ὄνομα τοῦ ποιητῆ τους ποιήματα. Τὸ κάνω πρόθυμα:

*) Ὁ κ. Σιγοῦρος νόμισε—ἔτσι ὅπως τὰ ποιήματα ἦταν ἀνυπόγραφα καὶ ζητιότανε ἀόριστα ἡ γνώμη του πῶς εἶναι καὶ τὰ δυὸ τοῦ κ. Γρυπάρη.

Ἀξιολογώτερο βρίσκω τὸ μὲ τὸν τίτλο: «Δίχως Τίτλο» Σ' αὐτὸ ὑπάρχει καλὰ διαχυμένη μὲ ποιητικὴ διάθεση καὶ τὸ «κλίμα τοῦ τόπου του» εἶναι «εὐκράτα» μελαγχολικὸ καὶ γλυκό. Τὰ πράγματα, ἐκεῖ, ἐωροῦνται σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα λεπτῶν δισταγμῶν. Βέβαια δὲν εἶναι ἀριστούργημα. Ἀλλὰ ὁ ποιητὴς του δείχνει ὅτι ξέρει πὼς νὰ χρυσοκοντυλίξει τὰ φόντα του, πὼς νὰ ἰχνογραφίσει ποιητικὰς ψυχικότητας.

Τὸ ἄλλο τὸ «Πίστις» δὲν στερεῖται κι' αὐτὸ ἀρετῶν, καὶ δὲν τοῦ λείπει κάποια ποιητικὴ «πειθῶ», ἀλλὰ μειονεχτεῖ σὲ καλλιτεχνικὴ ἀντίληψη καὶ σὲ «συνθετικὴ ἰκανότητα»· τὸ δὲ καλλιτεχνικό (;) του ἀποτελεσμα, εἶναι μᾶλλον μικρὸ μάθημα θεολογίας παρὰ σιγκίνηση ποιητικὴ. Εἶναι «ἐγκεφαλικό». Τὸ αἰσθημα-ἐκεῖ-τὸ ἔχει ἀποτεφρώσει ἢ διανόηση. Καὶ στὴν τέχνη δὲν φτάνει κανένας στὸ πνεῦμα μας, ἂν δὲν φανεῖ ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν αἰσθητικὴν λεωφόρο. Ἡ τέχνη εἶναι βέβαια «σοφὴ», ἀλλὰ δὲν εἶναι φιλοσοφία διόλου. Μιὰ φιλοσοφία, ἀνατρέπει μὴν ἄλλη, ἀλλὰ μιὰ τέχνη δὲν ἀναιρεῖ μὴν (ἄλλη) τέχνη, ποτὲ· Ὁ ποιητὴς δὲν εἶναι «φιλόσοφος» γιατί δὲν ἐρμηνεύει τὰ πράγματα, ἀλλὰ διαπιστώνει αὐτὰ. Τὸ ἔργο του εἶναι σοφία κι' ἀλήθεια, καὶ ὄχι φιλοσοφία, αὐτό. Καὶ εἶναι ποιητὴς ὄχι γιατί εἶναι σοφός, ἀλλὰ εἶναι σοφός γιατί εἶναι—αὐτὸς—ποιητὴς.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

Συγγραφέας—Ποιητὴς—Κριτικὸς

Τὸ «Δίχως τίτλο» φανερώνει ἀληθινὴν ποιητικὴν διάθεσιν καὶ πείρα στιχουργικὴν. Τὸ «πίστις» ἐκφράζει μιὰ ἰδέαν, ἀλλὰ δὲν τὴν μετουσιώνει ποιητικὰ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΙΝΗΣ

Ποιητὴς—Κριτικὸς

Τακτικὸς κριτικὸς τοῦ περιοδικοῦ

«Πνευματικὴ Ζωὴ»

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

.... Καὶ τώρα π' οἱ ἀναγνώστες μας γνώρισαν καὶ τὸ «Δίχως Τίτλο» ἅς ἀναπολήσουν καὶ τὰ γνωστά τους: «Νύχτα ἀνάστασης» καὶ «Σερπαντίνα» κι' ἅς βροῦν μόνοι τους ποιά θεσὴ πέρνου ἀπέναντι σ' αὐτά, τὰ τρία ποιήματα ποὺ βράβεψε ἡ ἐπιτροπὴ.

Ἐμεῖς ἔπειτα ἀπ' τὶς γνώμες ποὺ παρατάξαμε καὶ ποὺ ἀντιπροσωπεύουν ὅλες τὶς ἡλικίες—ἀπ' τοὺς πιδὸ παλῆους ὡς τοὺς πιδὸ νέους—κι' ὅλες τὶς τάσεις—ἀπ' τοὺς πιδὸ συντηρητικοὺς τῆς παράδοσης ὡς τὸν ὑπερρεαλισμό—τῆς λογοτεχνίας μας, δὲν ἔχουμε νὰ προσθέσουμε ἀπολύτως τίποτα.